

Dr. Babasaheb Ambedkar Open University
Term End Examination January – 2026

Course	: BCOM HONS.	Date	: 13/02/2026
Subject Code	: COM102-BC	Time	: 11:00am to 01:45pm
Subject Name	: નાણાંકીય હિસાબી પદ્ધતિ-1	Duration	: 02.15 Hours
		Max. Marks	: 70

પ્રશ્ન-1 નામાપદ્ધતિનો અર્થ સમજાવી, તેના ફાયદા અને ગેરફાયદાને વિગતવાર સમજાવો. 14

અથવા

વિવિધ પ્રકારના ખાતાઓ, ઉધાર અને જમાના નિયમો સાથે સમજાવો.

પ્રશ્ન-2 જુલાઈ, 2024, મહિના માટે રામ કપૂરના ચોપડામાં નીચેના વ્યવહારની આમનોંધ કરો. 14

જુલાઈ-1: રૂ. 40000 જમા કરીને બેંક ઓફ ઈન્ડિયામાં ખાતું ખોલાવ્યું.

3: વિજય પાસેથી રૂ. 9000નો ચેક મળ્યો, જે બેંકમાં જમા કરાવ્યો.

7: પૂજા પાસેથી ઉધરાણી તરીકે રૂ. 12000નો ચેક મળ્યો.

11: પૂજા પાસેથી મળેલો ચેક બેંકમાં જમા કરાવ્યો.

18: ચેક દ્વારા ઘરના ખર્ચ માટે રૂ. 750 અને ઓફિસ ખર્ચ માટે રૂ. 1500 બેંકમાંથી ઉપાડ્યા.

20: જય પાસેથી રૂ. 16000 નો માલ ખરીદ્યો હતો અને અડધી રકમ ચેક દ્વારા ચૂકવી.

22: આશિષને રૂ. 18000ના માલનું વેચાણ કર્યું, જે બદલ ચેક મળ્યો અને તે બેંકમાં જમા કરાવ્યો.

24: જીવન વીમા પ્રીમિયમ રૂ. 1200 અને આગના વીમા પ્રીમિયમના રૂ. 1700 ચેક દ્વારા ચૂકવ્યા.

30: બેંકે વ્યાજના રૂ. 425 જમા કરાવ્યા અને બેંક ચાર્જીસના રૂ. 70 ચૂકવ્યા.

અથવા

રોકડ મેળનો અર્થ સમજાવો અને તેની ઉપયોગિતા સ્પષ્ટ કરો.

પત્રકના સ્વરૂપમાં કાચું સરવૈયું તૈયાર કરો.

ખાતાનું નામ	બાકી (રૂ.)	ખાતાનું નામ	બાકી (રૂ.)
મૂડી	1,70,000	ખરીદી	1,12,000
ઉપાડ	9,000	વેચાણ	1,26,000
બેંક	4,000	વેચાણ પરત	5,000
રોકડ	16,000	ખરીદ પરત	4,400
ફર્નિચર	30,000	મળેલ ભાડું	800
શરૂઆતનો સ્ટોક	8,000	કાનૂની ફી	2,400
પગાર	12,000	નૂર અને જકાત	6,600
લેણદારો	54,000	વાહનો	28,000
દેવાદારો	1,06,000	આવકમાલ ગાડાભાડું	2,200
ધર્માદામાં આપેલ માલ	2,000	ડિવિડન્ડ	1,700
રોકાણ	30,000	દેવીહૂંડી	22,000
મળેલ વટાવ	700	મુસાફરી ખર્ચ	4,500
આપેલ વટાવ	800	જવકમાલ ગાડાભાડું	1,600
ઓડિટ ફી	1,500	ઘાલખાધ અનામત	1,000
સ્ટેશનરી ખર્ચ	400	મજૂરી	2,600

અથવા

નીચે આપેલ વ્યવહારો પરથી, અક્ષતનાં ચોપડે ભૂલ સુધારણા નોંધ તૈયાર કરો.

- ખરીદપરત નોંધનો કુલ સરવાળો રૂ. 525 ઓછો ગણેલ છે.
- રૂ. 7,000ના માલની ખરીદી લાલાજી પાસેથી કરી જેની અસર ખરીદનોંધમાં યોગ્ય રીતે કરવામાં આવેલ છે, પરંતુ લાલાજીના ખાતામાં બે વાર ખતવણી થઈ ગઈ છે.
- રૂ. 750 ચૂકવેલ મજૂરીના રોકડમેળમાં યોગ્ય રીતે નોંધવામાં આવેલ છે પરંતુ મજૂરી ખાતામાં તેની ખતવણી કરવામાં આવી નથી.
- એક લેણદાર રવિનાના ખાતાની શરૂની બાકી રૂ. 3,600 છે, જેની નોંધ તેના ખાતામાં કરવાની બાકી છે.
- રૂ. 10,000 ફર્નિચર ખાતાની ઉધાર બાકી કાચા સરવૈયામાં રૂ. 1,000 થી લખેલ છે.
- રૂ. 1,500 નો માલ ચિંતનને શાખ પર વેચવામાં આવેલ જેની નોંધ વેચાણ નોંધમાં યોગ્ય રીતે નોંધાયેલ છે પરંતુ તેના ખાતામાં રૂ. 150 થી કરેલ છે.
- એક લેણદાર ધવલને ચૂકવેલ રૂ. 1,550ની ખતવણી રોકડમેળમાંથી કરવામાં આવી ત્યારે તેના ખાતાની ઉધાર બાજુ પર રૂ. 550 થી નોંધ થઈ છે.
- એક દેવાદાર ગીતાના ખાતાની શરૂઆતની બાકી રૂ. 8,500 છે જેની અસર તેના ખાતાની જમા બાજુ પર અપાઈ છે.
- પગાર ખાતાની બાકી રૂ. 5,500 જે કાચા સરવૈયા ની જમા બાજુ રૂ. 550 થી નોંધેલ છે.

પ્રશ્ન-4 મનોજ શાહના નીચે આપેલ કાચા સરવૈયામાંથી, 31 માર્ચ, 2022 ના રોજ પૂરા થતા વર્ષ નું 14
વેપાર તથા નફા નુકસાન ખાતું અને તે તારીખનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો:

ઉધાર બાકી	રકમ	જમા બાકી	રકમ
શરૂઆતનો સ્ટોક(21-4-1)	17,000	મૂડી	1,00,000
ખરીદી	96,100	લેણદારો	55,600
મજૂરી	7,400	વેચાણ	1,72,000
આવકમાલ ગાડાભાડું	5, 400	ભાડું	2,400
જાવકમાલ ગાડાભાડું	2,000		
પગાર	6,000		
મકાન	80,000		
ફર્નિચર	4,600		
ફર્નિચર પર ધસારો	500		
દેવાદાર	81,000		
વીમા પ્રીમિયમ	1,600		
છપામણી અને સ્ટેશનરી	2,500		
પરચૂરણ ખર્ચ	4,400		
સમારકામ	1,000		
હાથ પર રોકડ	12,500		
ઉપાડ	8,000		
	3,30,000		3,30,000

હવાલાઓ:

- (1) આખર સ્ટોકની કિંમત રૂ. 7,600 છે
- (2) રૂ. 1,200 પગારના ચૂકવવાના બાકી છે
- (3) મકાન પર 5% લેખે ધસારો ગણો.
- (4) અગાઉથી ચૂકવેલ વીમો રૂ. 100.
- (5) અગાઉથી મળેલ મકાનનું ભાડું રૂ. 300.
- (6) ઉધાર ખરીદી રૂ. 700 ની હિસાબી ચોપડામાં નોંધ કરવાની બાકી છે.

અથવા

રોકડમેળ અને પાસબુકમાં બેંક ની બાકીમાં આવતા તફાવતો નું વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન-5 (A) ટ્રેકનોંધ લખો (પાંચ માંથી ત્રણ)

09

1. ટ્રેકનોંધો લખો: હિસાબી ખ્યાલો
2. ટ્રેકનોંધો લખો: ખરીદનોંધનો નમૂનો
3. તફાવત લખો: મૂડી ખર્ચ અને મહેસૂલી ખર્ચ
4. તફાવત લખો: જોગવાઈ અને અનામત
5. ટ્રેકનોંધો લખો: હિસાબી સમીકરણ

પ્રશ્ન-5 (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો.

05

- 1 મૂડી + જવાબદારીઓ =
A. આવક B. મિલકત C. અર્જિત આવક D. વાઉચર
- 2 મિલકતોના ખાતાનું કયા પ્રકારનું બેલેન્સ હોય છે?
A કોન્ટા B. જમા C. ઉધાર D. ઉપરોક્ત તમામ
- 3 કયા ખાતામાં વ્યાપારી લેણદારોને લગતી અલગ માહિતી સારી રીતે રાખવામાં આવે છે?
A લેણદાર ખાતાવહી B દેવાદાર ખાતાવહી C સામાન્ય ખાતાવહી D આમાંથી એકેય નહીં
- 4 ખાતાની કેટલી બાજુઓ છે?
A એક B બે C ત્રણ D ચાર
- 5 વ્યવસાયના તમામ હિસાબ કઈ ખાતાવહીમાં રાખવામાં આવે છે?
A લેણદાર ખાતાવહી B દેવાદાર ખાતાવહી C સામાન્ય ખાતાવહી D આમાંથી એકેય નહીં
